ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ проф. Блажко О.А.
_____08_____2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

підготовки	доктора філософії
галузі знань	А Освіта
спеціальності	А1 Освітні науки
освітньо-наукова програма	Освітні, педагогічні науки
факультет	Факультет педагогіки, психології і професійної освіти

Вінниця – 2025 рік

Робоча програма обов’язкової навчальної дисципліни «Філософські засади та методологія наукового дослідження» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю А1 Освітні науки.
Освітньо-наукова програма: Освітні, педагогічні науки.
Мова навчання українська.
«05» червня 2025 року

РОЗРОБНИК: **Коломієць Алла Миколаївна,** доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і освітнього менеджменту.

Рецензенти: **Акімова Ольга Вікторівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і освітнього менеджменту.

Громов Євген Володимирович, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки і освітнього менеджменту.

Протокол № 13 від «05» червня 2025 р.
Завідувач кафедри педагогіки
і освітнього менеджменту О. В. Акімова

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії факультету педагогіки, психології і професійної освіти.
Протокол № 7 від 11 червня 2025 р.

Голова НМК О. В. Волошина

Погоджено:
Гарант освітньо-наукової програми: В. М. Галузяк
4 червня 2025 р.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність / предметна спеціальність, освітня (освітньо-професійна або освітньо-наукова) програма,
ступінь вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість кредитів - 3
Кількість кредитів на поточний навчальний рік - 3</td><td>Галузь знань:
А Освіта</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Загальна кількість годин – 90
Кількість годин на поточний навчальний рік - 90
Кількість годин на 1 семестр - 90</td><td rowspan="8">Спеціальність
А1 Освітні науки
Освітньо-наукова програма
Освітні, педагогічні науки</td><td colspan="2">**РІК НАВЧАННЯ**</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">**СЕМЕСТР**</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">**ЛЕКЦІЇ**</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">**ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ**</td></tr>
<tr><td>10 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="12">Тижневих годин для денної форми навчання:

аудиторних – 3
самостійної роботи здобувача – 6,5</td><td rowspan="12">Ступінь вищої освіти:

доктор філософії</td><td colspan="2">**ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ**</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">**ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ**</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">**САМОСТІЙНА РОБОТА**</td></tr>
<tr><td>60 год.</td><td>80 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">**ВИД КОНТРОЛЮ**</td></tr>
<tr><td>Екзамен</td><td>Екзамен</td></tr>
</table>

Постреквізити: «Цифровізація наукових досліджень», «Розробка дисертаційного проєкту».

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:

для денної форми навчання – 33 % :67%

для заочної форми навчання – 11 % :89 %

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософські засади та методологія наукового дослідження» є окреслення проблематики філософії наукового пізнання; з’ясування його історичних і сучасних параметрів; ознайомлення аспірантів з основними ідеями сучасної філософії освіти та методології педагогічної науки; формування здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, спроможності діяти в нестандартних ситуаціях та нести соціально-моральну відповідальність за свої рішення, готовності до саморозвитку і використання власного творчого потенціалу, здатності керувати колективом у сфері професійної діяльності, толерантно сприймаючи соціальні, етичні, конфесійні та культурні відмінності.

2.2. Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Філософські засади та методологія наукового дослідження» є:

- показати роль філософії та методології наукового пізнання у становленні та розвитку освіти й науки;
- ознайомити з історією осмислення феномену науки у філософській традиції;
- сприяти вдосконаленню логічного мислення аспірантів;
- пов'язувати проблеми конкретно-наукових досліджень із загальнофілософськими положеннями та сучасними реаліями розвитку суспільства;
- формувати філософсько-методологічної позиції майбутніх викладачів у процесі усвідомлення особливостей методологічного забезпечення педагогічного дослідження.

2.3. Компетентності:

2.3.1. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до критичного мислення, аналізу, синтезу, оцінки, порівняння педагогічних явищ і процесів, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

ЗК 2. Здатність до постановки проблем, генерування нових ідей (креативності) і розв'язання науково-дослідницьких і професійно-педагогічних завдань, розробки та управління науковими і творчими проєктами.

ЗК 4. Здатність до організації та проведення комплексних наукових досліджень на основі системного підходу і застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність дотримуватись норм наукової етики, моральних цінностей, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях і педагогічній діяльності.

2.3.2. Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність до пошуку, критичного аналізу та інтерпретації даних для наукових досліджень і практичної діяльності в галузі освіти.

ФК 5. Здатність застосовувати концептуальні та методологічні знання про освіту, визначати, аналізувати і розв'язувати проблеми у сфері освіти з урахуванням інтересів особистості, суспільства і держави.

ФК 6. Здатність з використанням сучасного методо-логічного інструментарію планувати та проводити дослідження, які забезпечують одержання нових наукових результатів у галузі освіти, розширення та переоцінку наявних знань і професійної практики.

ФК 7. Здатність генерувати й обґрунтовувати нові ідеї у галузі освіти, формулювати гіпотези й визначати оптимальні стратегії проведення наукових досліджень, інтерпретувати та презентувати результати наукових пошуків, оцінювати межі та перспективи їх застосування, публічно захищати результати дослідження.

ФК 9. Здатність здійснювати освітню й науково-дослідницьку діяльність на основі гуманістичного світогляду, норм професійної етики та академічної доброчесності.

2.4. Результати навчання за освітньо-науковою програмою:

РН 1. Орієнтуватися в основних концепціях, теоріях і питаннях філософії та методології науки, аналізувати актуальні проблеми і тенденції розвитку науки та освіти.

РН 3. Володіти методологією наукового пізнання та новітніми методами наукових досліджень, уміти здійснювати огляд, критичний аналіз і узагальнення наукових поглядів і емпіричних результатів у галузі дослідження, обґрунтовувати і формулювати власну наукову позицію.

РН 4. Планувати, організовувати і здійснювати наукові дослідження в галузі освіти; формулювати наукові гіпотези і завдання, обирати адекватні теоретичні й емпіричні методи дослідження; оцінювати реалізацію етапів експериментальної роботи з використанням сучасних цифрових технологій; здійснювати якісний і кількісний аналіз емпіричних даних з використанням методів математичної статистики; уміти формулювати висновки й узагальнення, визначати перспективи подальших досліджень.

РН 8. Дотримуватись в освітній і науковій діяльності норм професійної етики та академічної доброчесності, оцінювати морально-етичні аспекти наукових досліджень, організовувати конструктивну міжособистісну взаємодію з суб'єктами професійної і дослідницької діяльності на засадах діалогу, партнерства та взаємної поваги.

РН 13. Здійснювати експертизу навчальних програм, публікацій, освітніх і наукових проєктів, результатів досліджень відповідно до етичних і професійних стандартів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Філософія науки: основні поняття та дефініції

Предмет і структура філософії науки. Філософія науки як галузь філософського знання. Філософський аналіз сутності науки і її соціальних функцій. Становлення наукового знання. Наука, паранаука, теологія. Три аспекти буття науки: наука як виробництво нового знання, як соціальний інститут, як особлива сфера культури. Проблемне поле філософії науки. Наука як складне системне явище, що потребує філософського осмислення. Об'єкт та предмет філософії науки. Проблематика сучасної філософії науки. Системний підхід у педагогічних дослідженнях.

Тема 2. Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.

Проблеми походження науки та її періодизації. Основні періоди в історії становлення та розвитку науки. Становлення філософського світогляду та виникнення науки у стародавньому світі. Антична цивілізація як осередок розвитку науки. Властивості наукового пізнання: підпорядкованість єдиному принципу, закону; системний характер знання; логічна послідовність; підтверджуваність фактами. Гуманістична спрямованість наукового пізнання.

Тема 3. Особливості та інновації методології соціально-гуманітарного пізнання

Специфіка суб'єктно-об'єктних відносин і особливості методології соціально гуманітарного пізнання. Поняття факту в соціально-гуманітарному знанні. Роль мови в розвитку соціального та гуманітарного знання. Традиції, зразки, попереднє розуміння в контексті смислопокладання. Проблема об'єктивності пізнання в соціальних науках. Поняття особистості в соціальних науках. Принципи системності та синергетики у сучасному соціальному пізнанні. Норми наукової етики, моральних цінностей, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях і педагогічній діяльності.

Тема 4. Інституціональна організація науки

Наука як професійна діяльність. Еволюційні ідеї та наукові відкриття минулих століть. Наука та суспільствознавство 21 століття. Зміни у системі наукової комунікації. Наукова картина світу як форма систематизації та узагальнення наукових знань. Різновиди наукової картини світу за рівнем узагальнення: загальнонаукова, галузі наук, окремого комплексу наук. Раціональність як здатність упорядковувати сприйняття світу. Наука як особливий тип раціональності. Оптимальні стратегії проведення наукових досліджень, впровадження одержаних результатів.

Тема 5. Філософські засади соціально-гуманітарних наук та їх специфіка

Особливості соціально-гуманітарного знання. Типові характеристики соціальногуманітарного пізнання. Специфіка об'єкту соціально-гуманітарного пізнання. Неможливість сприйняття об'єкту соціально-гуманітарного пізнання безвідносно до суб'єкту пізнання. Проблема ґенези соціально-гуманітарного знання та його дисциплінарна структура. Роль філософії у формуванні і розвитку педагогіки. Природа цінностей та їх роль в освіті.

Тема 6. Структура наукового пізнання
Сутність раціонального пізнання та його значення у процесі педагогічного наукового дослідження. Співвідношення чуттєвого і раціонального у процесі пізнання. Науковий факт, проблема, ідея та гіпотеза, закон, концепція, теорія як форми наукового пізнання. Особливості емпіричного рівня пізнання. Поняття теоретичного рівня наукового пізнання та його співвідношення із раціональним пізнанням. Відносний характер емпіричного і теоретичного рівнів наукового пізнання. Поняття наукового факту у суспільних науках. Співвідношення факту і теорії у науці. Критичний аналіз та інтерпретація даних для наукових досліджень і практичної діяльності в галузі освіти.

Тема 7. Методологічний арсенал педагогічної науки
Формування методології наукового пізнання у філософії XVII-XVIII ст. Індуктивний метод наукового пізнання, його переваги та обмеженість. Дедуктивний метод наукового пізнання, його особливості. Розвиток методології наукового пізнання у XXI столітті. Загальнонаукові методи наукового пізнання: аналіз, синтез, моделювання, спостереження. Методологія педагогічних досліджень. Порівняння педагогічних явищ і процесів, встановлення причинно-наслідкових зв’язків.

Тема 8. Основні концепції філософії педагогічної науки та освіти
Педагогічна наука і суспільство. Методологічні принципи філософії освіти в еволюції сучасного наукового знання. Тенденції у філософії освіти та методології педагогічної науки XX1 ст. Співвідношення філософських і загальнонаукових методів у педагогічних науках. Постановка проблем, інноваційні рішення, розв’язання науково-дослідницьких і професійно-педагогічних завдань, розробка та управління науковими проєктами.
Проблема критеріїв істинності наукового знання. Поняття практики, підходи до розуміння її природи. Роль практики у процесі пізнання дійсності. Характерні риси науковості: системність, відтворюваність, детермінованість, доступність для узагальнень та передбачень, проблемність, верифікованість, критичність, орієнтація на практику. Проблема критеріїв наукової істини. Критерії науковості як результат історичного розвитку науки та культури.

Тема 9. Наука в контексті сучасної цивілізації
Особливості сучасної науки. Вплив новітніх технологій на всі сфери життєдіяльності соціуму. Роль науки в життєдіяльності суспільства. Проблема неоднозначності світоглядних інтерпретацій новітніх досягнень педагогічної науки. Моральні та правові регулятиви розвитку науки. Відповідальність вченого. Етика науки. Наука і глобальні проблеми. Шляхи вирішення глобальних проблем сучасності.

Тема 10. Наука і освіта в епоху штучного інтелекту
Застосування ІКТ в педагогічних дослідженнях. Концептуальні та методологічні знання про освіту, проблеми у сфері освіти, їх зв'язок з інтересами особистості, суспільства і держави. Вплив штучного інтелекту на сучасну філософію освіти та методологію педагогічних досліджень. Можливості різних моделей ШІ та інструментів Deep Research для здійснення аналізу й презентації наукової інформації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	С.Р.		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Тема 1. Філософія науки: основні поняття та дефініції	14	2	2			10	10	1	1			8
Тема 2. Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	9	2	2			5	9	1				8
Тема 3. Особливості та інновації методо-логії соціально-гуманітарного пізнання	7	2				5	9	1				8
Тема 4. Інституціо-нальна організація науки	9	2	2			5	10	1	1			8
Тема 5. Філософські засади соціально-гуманітарних наук та їх специфіка.	7	2				5	8					8
Тема 6. Структура наукового пізнання	7	2				5	8					8
Тема 7. Методоло-гічний арсенал педагогічної науки	12	2				10	10	1	1			8
Тема 8. Основні концепції філософії педагогічної науки та освіти..	9	2	2			5	8					8
Тема 9. Наука в контексті сучасної цивілізації	9	2	2			5	10	1	1			8
Тема 10. Наука і освіта в епоху штучного інтелекту.	7	2				5	8					8
Разом:	**90**	**20**	**10**			**60**	**90**	**6**	**4**			**80**

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1.	Філософія науки: основні поняття та дефініції	2	1
2.	Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	2	1
3.	Особливості та інновації методології соціально-гуманітарного пізнання	2	1
4.	Інституціональна організація науки	2	1
5.	Філософські засади соціально-гуманітарних наук та їх специфіка.	2	
6.	Структура наукового пізнання	2	
7.	Методологічний арсенал педагогічної науки	2	1

8.	Основні концепції філософії педагогічної науки та освіти.	2	
9.	Наука в контексті сучасної цивілізації	2	1
10.	Наука і освіта в епоху штучного інтелекту..	2	
	Усього годин	**20**	**6**

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	**Заочна ф.н.**
1.	Філософія науки: основні поняття та дефініції	1	1
2.	Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	1	
3.	Особливості та інновації методології соціально-гуманітарного пізнання	1	
4.	Інституціональна організація науки	1	1
5.	Філософські засади соціально-гуманітарних наук та їх специфіка.	1	
6.	Структура наукового пізнання	1	
7.	Методологічний арсенал педагогічної науки	1	1
8.	Проблема об'єктивності, абсолютності та відносності у пізнанні, істина як процес.	1	
9.	Основні концепції філософії педагогічної науки та освіти.	1	1
10.	Наука в контексті сучасної цивілізації.	1	
	Усього годин	**10**	**4**

7.Теми лабораторних занять (навчальним планом не передбачено)

8. Теми індивідуальних занять (навчальним планом не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	**Заочна ф.н.**
1.	Філософія науки: основні поняття та дефініції	10	8
2.	Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	5	8
3.	Особливості та інновації методології соціально-гуманітарного пізнання	5	8
4.	Інституціональна організація науки	5	8
5.	Філософські засади соціально-гуманітарних наук та їх специфіка.	5	8
6.	Структура наукового пізнання	5	8
7.	Методологічний арсенал педагогічної науки	10	8
8.	Основні концепції філософії педагогічної науки та освіти.	5	8
9.	Наука в контексті сучасної цивілізації	5	8
10.	Наука і освіта в епоху штучного інтелекту.	5	8
	Усього годин	**60**	**80**

10.Індивідуальні навчально-дослідні завдання (навчальним планом не передбачено).

11.Методи та технології навчання:

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів і технологій навчання:

- пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу навчального матеріалу, частково-пошуковий (евристичний) метод, дослідницький метод;
- особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні технології навчання (технологія аналізу та розв'язання проблемних педагогічних ситуацій, технологія аналізу та розв'язання професійно-педагогічних відеоситуацій тощо);
- метод ділових та рольових ігор;
- метод експертного оцінювання, систематизації;
- навчальна дискусія, консультація, комп'ютерна презентація;
- тезування, анотування, рецензування;
- методи організації самостійної роботи (розв'язання педагогічних задач, виконання проектів, індивідуальних і творчих завдань;
- інтерактивні з використанням новітніх мультимедійних та комп'ютерних технологій (групове навчання, мозковий штурм, робота в парах).
- технологія «рівний - рівному».

12. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять і самостійної роботи (модульний контроль); поточне тестування, тематичне тестування, усне опитування, виконання творчих завдань, підсумковий письмовий тест; підготовка та демонстрація презентацій, портфоліо, написання есе, проведення контрольних робіт, колоквіумів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	**Критерії оцінювання**	**Рівень досяг-нень здобува-ча**
A 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач освіти проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач освіти спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач освіти проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ

B 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач освіти володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань Здобувач освіти спроможний вибрати необхідній елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
C 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач освіти усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач освіти спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
D 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
E 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач , ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО	Здобувач освіти володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

Можливості перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти

У межах освітнього компонента передбачена можливість визнання та перезарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, за умови їх відповідності результатам навчання, визначеним цією робочою програмою.

Визнання результатів навчання здійснюється відповідно до Положення про порядок визнання у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, та є складовою реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

У межах цього освітнього компонента можуть бути визнані результати навчання (за умови їх змістової та рівневої відповідності результатам навчання освітнього компонента), здобуті здобувачем у процесі:

– проходження програм неформальної освіти (курсів, тренінгів, сертифікатних програм, стажувань);

– інформальної освіти (самоосвіти, професійної, науково-дослідної, проєктної, експертної або громадської діяльності);

– формальної освіти в інших закладах вищої освіти (у тому числі в межах академічної

мобільності).

Для ініціювання процедури визнання здобувач подає:

1) заяву щодо визнання результатів навчання;

2) декларацію про попереднє навчання;

3) документи, що підтверджують задекларовані результати навчання.

Співставлення задекларованих результатів із результатами навчання освітнього компонента здійснюється викладачем кафедри або відповідною комісією згідно з чинним Положенням університету.

У разі часткової відповідності задекларованих результатів навчання результатам навчання освітнього компонента можуть бути визнані окремі види навчальної роботи в обсязі, що не перевищує 1/3 загального навчального навантаження з освітнього компонента, відповідно до встановленого порядку.

Детальна інформація щодо порядку подання заяв, процедур оцінювання та прийняття рішень про визнання результатів навчання розміщена на офіційному вебсайті ВДПУ ім. М. Коцюбинського у розділі нормативних документів: https://surl.li/oawomh

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																				Підсумкова контроль (екзамен)	Загальна кількість балів
Т1		**Т2**		**Т3**		**Т4**		**Т5**		**Т 6**		**Т 7**		**Т8**		**Т9**		**Т10**			
Ауд.	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*	*Ауд.*	*СР.*		
4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	30	100

№ з/п	Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
		Усього годин	з них				
			ЛК	ПЗ	СР		
1.	Філософія науки: основні поняття та дефініції	14	2	2	10	**В, УД, Т**	7
2.	Генезис науки та основні стадії її історичної еволюції.	9	2	2	5	**В, УД, П**	7
3.	Особливості та інновації методології соціально-гуманітарного пізнання	7	2		5	**В, УД, Е**	7
4.	Інституціональна організація науки	9	2	2	5	**В, УД, П**	7
5.	Філософські засади соціально-гуманітарних наук та їх специфіка.	7	2		5	**В, УД, Т**	7
6.	Структура наукового пізнання	7	2		5	**В, УД, П**	7
7.	Методологічний арсенал педагогічної науки	12	2		10	**В, УД, Т**	7
8.	Проблема об'єктивності, абсолютності та відносності у пізнанні, істина як процес.	9	2	2	5	**В, УД, Е**	7
9.	Основні концепції філософії педагогічної науки та освіти.	9	2	2	5	**В, УД, П**	7
10.	Наука в контексті сучасної цивілізації.	7	2		5	**В, УД, Е**	7
	УСЬОГО ГОДИН	**90**	**20**	**10**	**60**		**70**

Форми поточного контролю за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) та оцінка їх у балах:
Аудиторна робота:
В – відповідь на практичних заняттях – 3 бали.
УД – участь у дискусії – 1 бал.
Самостійна робота:
Е – написання есе – 3 бали.
Т – тестування – 3 бали.
П – презентація – 3 бали.
Загальна сума балів за поточну навчальну роботу (аудиторну, самостійну) за семестр – 70 балів.
Підсумковий контроль – екзамен (максимальна сума балів – 30).
Оцінювання здобувачів освіти заочної форми навчання:
Аудиторна робота:
робота на практичних заняттях: 5 балів (3 заняття) – максимально 15 балів;
Самостійна робота:
презентація – 2,5 бали (10 тем) – максимально 25 балів;
тестування – 3 бали (10 тем) – максимально 30 балів.
Підсумковий контроль – екзамен (максимальна сума балів – 30).

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за розширеною шкалою**
		Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики
90-100	A	Відмінно
80-89	B	Дуже добре
75-79	C	Добре
60-74	D	Задовільно
50-59	E	Достатньо
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Неприйнятно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Коломієць А. М. Методологія пошуку та аналізу науково-педагогічної інформації : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти доктора філософії з галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки за освітньо-науковою програмою Освітні, педагогічні науки. ВДПУ. 2024. 153 с.

15. Рекомендована література

Основна

1. Васянович Г. П. Філософія науки : навчальний посібник для викладачів, аспірантів та здобувачів вищої освіти. Львів, 2024. 196 с.
2. Дзьобань О. П. Філософія науки : підручник; Держ. наук. установа "Ін-т інформації, безпеки і права Нац. акад. прав. наук України". Київ ; Одеса : Фенікс, 2024. 512 с.
3. Кравчук Л. В., Кадобний Т. Б., Кравчук Л. О. Філософія і методологія науки : навч.-метод. матеріали для лекц. і семінар. занять, самост. та індивід. роботи : посібник. Тернопіль : ТНМУ : Укрмедкнига, 2019. 271 с.
4. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 172 с.
5. Максюта М.Є. Філософія науки [Навч. посіб. для підгот. магістрів в агр. вищих навч. закл. III-IV рівнів акредитації за усіма напрямами підгот.]. Київ : Урожай, 2024.

6. Петрук Н. К., Гапченко О. В. Філософія науки : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2025. 266 с.
7. Філософія науки : підручник / [І. С. Добронравова та ін. ; за ред. І. С. Добронравової] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Київський університет, 2018. 255 с.
8. Фірсова Л.В. Філософія науки [Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл.] /Л.В. Фірсова, І.П. Черних, Я.М. Білик ; Л.В. Фірсова (ред.). Харків: ППВ "Нове слово", 2023. 335 с.
9. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2020. 188 с.

Додаткова

1. Авшенюк Н. М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія / за наук. ред. Лещенко М. П. Київ: Інститут обдарованої дитини, 2024. 450 с.
2. Андрущенко В. П. Світанок Європи: проблема формування нового учителя для об’єднаної Європи ХХІ століття. / [наук. ред. В. Савельєв ; відп. за вип.: Н. Ю. Вдовенко, А. А. Харлан, Г. В. Плотнікова ; ред. С. В. Бартош, Л. А. Назаренко]. Київ: Знання України, 2022. 1099 с.
3. Балл Г. О. Категорія культури у визначенні орієнтирів. Діалог культур: Україна у світовому контексті: Філософія освіти: зб. наук. пр. / ред. І. А. Зязюн, С. О.Черепанова, Н. Г. Ничкало, С. О. Сисоєва та ін. Львів: Видавництво «Сполом», 2022. Вип. 8. 384 с.
4. Васянович Г. П. Вибрані твори: в 5 т. Т. 1: Філософія: навч. посібник. Львів: Сполом, 2021. 348 с.
5. Васянович Г. П. Методологічні контексти педагогічної науки на сучасному етапі її розвитку. Педагогіка і психологія професійної освіти: науково-методичний журнал. 2023. № 3. С. 9–31.
6. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі. 2–ге вид. Київ: Т-во «Знання» України, 2021. 520 с.
7. Кремень В. Г. Філософія освіти ХХІ століття. Урядовий кур’єр. 2023. № 23. С. 7–8.
8. Кремень В. Г., Ільїн В. В. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2022. 368 с.
9. Кушнір В. А. Системний аналіз педагогічного процесу: методологічний аспект. Кіровоград: Вид. центр КДПУ, 2021. 348 с.
10. Філософія і методологія розвитку вищої освіти України в контексті євроінтеграційних процесів: монографія / [авт.: В. П. Андрущенко, М. І. Бойченко [та ін.]] ; НАПН України, Ін-т вищ. освіти НАПН України. Київ: Пед. думка, 2021. 317 с.
11. Філософія науки : практикум для здобувачів вищ. освіти освіт.-наук. ступеня "Доктор філософії" / [уклад.: Л. Г. Дротянко, С. С. Орденов] ; Нац. авіац. ун-т. Київ : НАУ, 2024. 53 с.

16.Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сторінка кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами https://vspu.edu.ua/faculty/pochat/kaf_pedagog/pdg.php
2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки ВДПУ, Вінницької обласної наукової бібліотеки ім. Тімірязєва, Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (http://www.nbuv.gov.ua)
3. Інституційний репозитарій ВДПУ (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти). https://dspace.vspu.edu.ua/
4. http://www.nbuv.gov.ua - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.

5. https://pidruchniki.com/filosofiya/ - Філософія: навчальні матеріали онлайн.
6. http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html – бібліотеки та інформаційні центри України (наук. Бібліотека ім. Вернадського).
7. http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html – Філософія – Політологія: Онлайн.